

На основу Амандмана LXXXII тачка б) ст. 5. и 6. на Устав Републике Српске, члана 115. Устава Републике Српске и члана 60. став 2. Закона о Уставном суду Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 104/11 и 92/12), Вијеће за заштиту виталног интереса Уставног суда Републике Српске, на сједници одржаној 15. јула 2020. године, донијело је

ОДЛУКУ

Утврђује се да Одлуком о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-429/20 од 23. маја 2020. године, Одлуком о пријевременом ступању на снагу Одлуке о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-430/20 од 23. маја 2020. године, Одлуком о потврђивању Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-431/20 од 23. маја 2020. године и Одлуком о пријевременом ступању на снагу Одлуке о потврђивању Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-432/20 од 23. маја 2020. године, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Тринаестој посебној сједници, одржаној 23. маја 2020. године није, повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

Образложење

Председавајућа Вијећа народа Републике Српске доставила је 15. јуна 2020. године Уставном суду Републике Српске – Вијећу за заштиту виталног интереса (у даљем тексту: Вијеће) акте бр. 03.1/I-277/20, 03.1/I-278/20, 03.1/I-279/20 и 03.1/I-280/20 од 15. јуна 2020. године, којима се, на основу захтјева Клуба делегата бошњачког народа, тражи утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у Одлуци о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-429/20 од 23. маја 2020. године, Одлуци о пријевременом ступању на снагу Одлуке о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-430/20 од 23. маја 2020. године, Одлуци о потврђивању Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-431/20 од 23. маја 2020. године и Одлуци о пријевременом ступању на снагу Одлуке о потврђивању Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са

законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-432/20 од 23. маја 2020. године, које је Народна скупштина Републике Српске изгласала на Тринаестој посебној сједници, одржаној 23. маја 2020. године. Уз наведене акте достављене су предметне одлуке, затим Одлука о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа број 03.2-5-75/20 од 2. јуна 2020. године, која се односи на све оспорене одлуке, као и Амандмани са образложењем под бројем 03.2-5-75/20-1 од 8. јуна 2020. године, које је Клуб делегата бошњачког народа поднио на ове одлуке. У актима предсједавајуће Вијећа народа се наводи да је Народна скупштина Републике Српске на Тринаестој посебној сједници одржаној 23. маја 2020. године изгласала предметне одлуке те су, сагласно Амандману LXXXII на Устав Републике Српске, ове одлуке достављене на разматрање Вијећу народа Републике Српске. Клуб делегата бошњачког народа је поменути акт одлучио да покрене процедуру заштите виталног националног интереса бошњачког народа, јер како се наводи у актима предсједавајуће, сматра да је наведеним одлукама угрожен витални национални интерес овог народа. С обзиром на то да Вијеће народа није постигло сагласност свих клубова поводом предметних одлука, као ни Заједничка комисија Народне скупштине и Вијећа народа, питање је прослијеђено Уставном суду – Вијећу за заштиту виталног интереса да одлучи да ли је оспореним одлукама повријеђен витални национални интерес бошњачког народа.

С обзиром на чињеницу да је у конкретним уставноправним стварима поднесено више захтјева за покретање поступка заштите виталног националног интереса у погледу аката истог доносиоца и са истим образложењем о повреди Устава Републике Српске, те да су се тиме испунили услови за спајање ових захтјева и вођење јединственог поступка, Вијеће за заштиту виталног интереса је, сагласно члану 9. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12, 29/13 и 90/14), Рјешењем број УВ-3/20 од 17. јуна 2020. године спојило ове захтјеве припајајући захтјеве бр. УВ-4/20, УВ-5/20 и УВ-6/20 захтјеву који је евидентиран под бројем УВ-3/20.

Одлучујући о прихватљивости захтјева, Вијеће је на сједници одржаној 22. јуна 2020. године донијело рјешење број УВ-3/20 којим је утврђено да су прихватљиви захтјеви Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа Републике Српске за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа у предметним одлукама. Вијеће је, наиме, утврдило да су испуњене процесне претпоставке за прихватљивост захтјева, цијенећи чињенице да је обавјештење о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа овом вијећу доставила предсједавајућа Вијећа народа Републике Српске, да је за одлуку о покретању поступка заштите виталног националног интереса гласало шест чланова Клуба делегата бошњачког народа у Вијећу народа, да се о наведеном захтјеву гласало по процедури за заштиту виталног националног интереса, те да није постигнута сагласност свих клубова у Вијећу народа, као ни сагласност Заједничке комисије Народне скупштине и Вијећа народа.

Сагласно члану 50. ст. 2. и 3. Пословника о раду Уставног суда Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ бр. 114/12 и 29/13), Вијеће је 23. јуна 2020. године,

Клубу делегата српског народа и Клубу делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске, као и Народној скупштини Републике Српске доставило на одговор поменуто рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

У одговору на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа Народна скупштина Републике Српске, прије свега, истиче да подносилац захтјева није навео релевантне правне чињенице које се односе на оспорене правне акте, већ је изнио непотпун и нејасан захтјев без елемената који су за такве захтјеве прописани. Надаље, износи став да уредбе са законском снагом које је донијела предсједница Републике Српске и које Народна скупштина својим актом потврђује не могу бити предмет усаглашавања Заједничке комисије Народне скупштине и Вијећа народа Републике Српске, јер предмет разматрања Вијећа народа и усаглашавања Заједничке комисије могу бити само одлуке које је изгласала Народна скупштина. Устав Републике Српске прописује да Народна скупштина, чим буде у могућности да се састане, само потврђује уредбе са законском снагом у идентичном тексту који је већ објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“, тако да ни посланици Народне скупштине, ни делегати Вијећа народа немају уставну могућност да их мијењају. У одговору се такође истиче да у захтјеву Клуба делегата бошњачког народа није видљиво на који начин је повријеђен витални национални интерес овог народа, осим што се неосновано врши позивање на праксу Уставног суда Босне и Херцеговине. Поред тога, Народна скупштина сматра да се Клуб Бошњака неосновано поставља у позицију својеврсног заштитника интереса Босне и Херцеговине, те перманентно брине за сувереност, ингеренције, територијални интегритет и уопште све државне атрибуте Босне и Херцеговине. Такође указује на чињеницу да се Одлука о покретању поступка за заштиту виталног националног интереса бошњачког народа односи на поменуто уредбу са законском снагом коју није донијела Народна скупштина, односно на одређена рјешења која нису садржана у оспореним одлукама Народне скупштине, тако да оспорени акти не садрже норме којима се потенцијално вријеђа витални национални интерес овог народа. Подносилац захтјева, како се наводи, предметне одлуке оспорава износећи аргументацију која се односи само на Уредбу са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“. Оспорене одлуке, по мишљењу њиховог доносиоца, немају национални предзнак и подједнако се односе на све грађане, односно не садрже одредбе којима се дискриминишу или фаворизују припадници било којег конститутивног народа или припадника народа из реда Осталих. Коначно, у одговору се износи став да се захтјев Клуба делегата бошњачког народа, *de facto*, односи само на евентуалну апстрактну оцјену уставности оспорених аката, што не може бити предмет одлучивања у поступку пред Вијећем за заштиту виталног интереса.

Клуб делегата српског народа и Клуб делегата хрватског народа у Вијећу народа Републике Српске нису доставили одговор на рјешење о прихватљивости захтјева Клуба делегата бошњачког народа.

Одлуком о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-429/20 од

23. маја 2020. године прописано је да се потврђује Уредба са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој од 30. априла 2020. године („Службени гласник Републике Српске“ број 42/20) (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (тачка II).

Одлуком о пријевременом ступању на снагу Одлуке о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-430/20 од 23. маја 2020. године прописано је да је у поступку доношења Одлуке о потврђивању Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој утврђено да постоје нарочито оправдани разлози да наведена одлука ступи на снагу наредног дана од дана објављивања (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (тачка II).

Одлуком о потврђивању Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-431/20 од 23. маја 2020. године прописано је да се потврђује Одлука о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој број 01-020-1326/20 од 30. априла 2020. године („Службени гласник Републике Српске“ број 42/20) (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (тачка II).

Одлуком о пријевременом ступању на снагу Одлуке о потврђивању Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ број 02/1-021-432/20 од 23. маја 2020. године прописано је да у поступку доношења Одлуке о пријевременом ступању на снагу Уредбе са законском снагом о измјенама и допунама Закона о посебном поступку експропријације ради изградње Ауто-пута Коридор Vc кроз Републику Српску и изградње дионице Ауто-пута „9. јануар“ Бањалука – Добој“ утврђено да постоје нарочито оправдани разлози да наведена одлука ступи на снагу наредног дана од дана објављивања (тачка I), те да ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Српске“ (тачка II).

У поступку одлучивања о захтјеву Клуба делегата бошњачког народа Вијеће је имало у виду да у складу са чланом 70. став 1. тачка 2. Устава Народна скупштина Републике Српске доноси законе, друге прописе и опште акте, као и да према члану 81. став 3. који је измијењен Амандманом СХ на Устав, предсједник Републике за вријеме ратног стања и ванредног стања, којег прогласе институције Босне и Херцеговине, ако Народна скупштина

не може да се састане, на приједлог Владе или по сопственој иницијативи и након што саслуша мишљење предсједника Народне скупштине, доноси уредбе са законском снагом и о питањима из надлежности Народне скупштине и именује и разрјешава функционере, које бира, односно именује и разрјешава Народна скупштина, те да, у складу са ставом 2. овог члана који је замијењен тачком 2. Амандмана XXXV на Устав, ове уредбе односно одлуке о именовану и разрешењу, предсједник Републике подноси на потврду Народној скупштини чим она буде у могућности да се састане.

Поред тога, Вијеће је узело у обзир да је чланом 5. алинеја 2. Устава утврђено да се уставно уређење Републике темељи на обезбјеђивању националних равноправности и заштити виталних интереса конститутивних народа. Вијеће је, такође, имало у виду да је заштита виталних националних интереса конститутивних народа Амандманом LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, утврђена као принцип заштите одређеног круга колективних права као што су остваривање права конститутивних народа да буду адекватно заступљени у законодавним, извршним и правосудним органима власти, идентитет једног конститутивног народа, уставни амандмани, организација органа јавне власти, једнака права конститутивних народа у процесу доношења одлука, образовање, вјероисповијест, језик, његовање културе, традиције и културно наслеђе, територијална организација, систем јавног информисања као и друга питања која би се третирали као питања од виталног националног интереса уколико тако сматра 2/3 једног од клубова делегата конститутивних народа у Вијећу народа.

Истовремено, Вијеће је констатовало да је у Образложењу Одлуке о покретању поступка заштите виталног националног интереса бошњачког народа наведено да Клуб делегата бошњачког народа сматра да је оспореним одлукама директно повријеђен идентитет бошњачког конститутивног народа, територијални интегритет и суверенитет Босне и Херцеговине, односно витални национални интерес бошњачког народа утврђен чланом 70. став 6. ал. 2. и 9. Устава Републике Српске. Надаље, истиче се да Бошњаци, као конститутивни народ свој идентитет везују за државу Босну и Херцеговину, која се оспореним актима негира, чиме се истовремено противуставно негира и идентитет бошњачког народа. Оспорени акти су, како се даље наводи, у цјелини усмјерени против Босне и Херцеговине, те доводе до повреде Устава Босне и Херцеговине, као и суверенитета, територијалног интегритета и политичке независности Босне и Херцеговине у складу са међународним правом, те подјеле надлежности између државе и ентитета. Поред тога, Клуб делегата бошњачког народа сматра да су предметне одлуке усмјерене и против институција Босне и Херцеговине, а посебно Уставног суда Босне и Херцеговине. У вези са овим наводима у Образложењу се указује на одлуке Уставног суда БиХ којима је дефинисан појам и статус државне имовине, те се износи став да јавно добро представља државну имовину и као такво је под забраном располагања. Оспореним актима су, по мишљењу подносиоца захтјева, нарушена овлашћења Босне и Херцеговине над државном имовином, упркос чињеници да је ово питање већ разматрао Уставни суд Босне и Херцеговине и у том погледу заузео став. У Образложењу се такође наводи да се повреда виталног националног интереса бошњачког народа у конкретном случају огледа у чињеници да су оспорене одлуке, и са њима повезана Уредба, усмјерене на негирање Уставом БиХ

загарантованих вриједности, као што су суверенитет, једнакост, политичка независност, демократска начела, те подјела надлежности између државе и ентитета.

У поступку одлучивања у меритуму Вијеће је, прије свега, размотрило аргументацију Народне скупштине изнесене у одговору на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, према којој се нису стекли формалноправни услови за разматрање оспорених одлука. У односу на ове наводе Вијеће је утврдило да је о питањима формалноправне природе одлучено у поступку прихватљивости предметног захтјева за утврђивање повреде виталног националног интереса бошњачког народа, те се ова аргументација не може истицати у поступку доношења мериторне одлуке.

Полазећи од цитираних одредаба Устава, затим садржаја оспорених одлука, те узимајући у обзир наводе Клуба делегата бошњачког народа, као и одговора Народне скупштине Републике Српске на рјешење о прихватљивости предметног захтјева, Вијеће је утврдило да предметним одлукама није повријеђен витални национални интерес бошњачког народа. Приликом ове оцјене Вијеће је, прије свега, имало у виду садржај одлука које су оспорене, из којих, по мишљењу овог вијећа, не произлази да исте дискриминишу или доводе у подређен положај било који конститутивни народ у Републици Српској у праву на уживање гаранција из круга виталних националних интереса дефинисаних одредбама Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава, те тако ни права на идентитет бошњачког народа, на које се позива подносилац захтјева. Одредбе оспорених одлука, по оцјени Вијећа, немају националну димензију и подједнако се односе на све грађане Републике Српске који су адресати ових аката, без обзира на њихову националну припадност, тако да не доводе у питање остваривање идентитета бошњачког народа.

Наиме, оспорене одлуке, по оцјени Вијећа, не утичу, ни директно, ни индиректно, на идентитет ниједног конститутивног народа у Републици Српској. Ради се о одлукама којима се потврђује одређена уредба са законском снагом, те се утврђују разлози за њено пријевремено ступање на снагу, тако да нормативна рјешења на која указује подносилац захтјева, а која се односе на питање државне имовине, нису садржана у актима Народне скупштине који су оспорени.

Поред тога, Вијеће сматра да су наводи Образложења о повреди виталног националног интереса бошњачког народа, у конкретном случају, паушални, јер не садрже правну аргументацију у смислу уставних гаранција о заштити виталних националних интереса. Напротив, ово образложење је, у суштини, засновано на тврдњама подносиоца захтјева да предметне одлуке и са њима повезане уредбе негирају овлашћења, суверенитет, територијални интергритет и политичку независност Босне и Херцеговине и њене институтције, чиме је, како се наводи, нарушен идентитет бошњачког народа, који они везују за Босну и Херцеговину. Овако постављен захтјев за заштиту виталног националног интереса, у којем се превасходно износи став подносиоца захтјева о наводном утицају оспорених одлука на државне атрибуте Босне и Херцеговине, не може се, по оцјени Вијећа, довести у везу са одредбама Амандмана LXXVII, којим је допуњен члан 70. Устава Републике Српске, а којима су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа у Републици Српској. Због тога ови наводи нису релевантни за одлучивање Вијећа и не могу бити предмет његовог разматрања.

У вези са наведеним Вијеће указује на то да захтјев за заштиту виталног националног интереса ово вијеће може оцјењивати само у односу на одредбе Устава Републике Српске којима су дефинисани витални национални интереси конститутивних народа, као и поступак пред овим вијећем за његову заштиту, због чега позивање подносиоца захтјева на одлуке Уставног суда БиХ није од значаја за одлучивање у овом предмету.

На основу изложеног Вијеће је одлучило као у изреци ове одлуке.

Ову одлуку Вијеће за заштиту виталног интереса је донијело у саставу: предсједавајућа Ирена Мојовић, предсједник Уставног суда мр Џерард Селман и судије: Миленко Араповић, Војин Бојанић, Амор Букић, Златко Куленовић и проф. др Душко Медвић.

Број: УВ-3/20
15. јула 2020. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋА
Вијећа за заштиту виталног
интереса
Уставног суда Републике
Српске
Ирена Мојовић с.р.